

ת"פ 69154/11/20 - מדינת ישראל נגד עופר משה אלמליח, מרדכי קורקוס, שורשים נהריה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 69154-11-20 מדינת ישראל נ' אלמליח ואח'

בפני בעניין: כבוד השופטת הבכירה, מיכל ברנט
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. עופר משה אלמליח
2. מרדכי קורקוס
3. שורשים נהריה (ע"ר)

הנאשמים

גזר דין לנאשם 2

1. הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירות של גניבה בידי עובד הציבור בצוותא חדא (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 390 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 415 סייפא יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין וסיוע למרמה והפרת אמונים עבירה לפי סעיף 284 יחד עם סעיף 31 לחוק העונשין.
2. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם בין הצדדים כי תנאי מקדים להסדר הטיעון הוא שהנאשם יפקיד סך של 570,000 ₪ בחשבון קרן החילוט או בחשבון משטרת ישראל לצורך חילוטם המוסכם לאוצר המדינה, יוזמן תסקיר משירות המבחן, המאשימה תעתור לעונש ראוי של 16 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח ואילו ההגנה תהא חופשיה בטיעוניה לעניין רכיב זה, יושת מאסר מותנה בעבירות בהן הורשע הנאשם ובכל עבירה עם יסוד של מרמה וזאת למשך שלוש שנים, הצדדים יעתרו במשותף לרכיב קנס מוסכם של 540,000 ₪ כאשר 300,000 ₪ ישולמו תוך 30 יום מיום מתן גזר הדין ו- 240,000 ₪ ישולמו ב- 40 תשלומים שווים ורצופים החל מ- 60 יום לאחר מתן גזר הדין. ככל שלא יופקד הסך של 570,000 ₪ יעתרו הצדדים במשותף לתשלום קנס נוסף של 1,000,000 ₪ כך שהקנס יעמוד על סך של 1,540,000 ₪ ומאסר חלף קנס של 12 חודשים.

3. כתב האישום המתוקן -

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום בין השנים 2016 - 2019 נאשם 1 שירת עד לתאריך 15.7.18 בשירות בתי הסוהר (להלן: "**שב"ס**") בתפקיד סגן הרב הראשי של שב"ס.

בתאריך 15.7.18 החל נאשם 1 לשרת באופן רשמי בתפקיד הרב הראשי של שב"ס בדרגת גונדר משנה, אשר מקום מושבו ועבודתו במתחם נציבות שב"ס ברמלה. מכוח תפקידו, והוראות הדין, שימש נאשם 1 כעובד ציבור.

במסגרת תפקידו של נאשם 1, היה אחראי בין היתר על אספקת שירותי דת לאסירים במדרשות הממוקמות באגפי בתי הסוהר שמנוהלים על ידי שב"ס (להלן: "**המדרשות**"), באמצעות אזרחים המועסקים במיקור חוץ על ידי עמותות.

על מנת להחליט על זהות העמותה אשר תספק את שירותי הדת במדרשות, שב"ס הוציא מעת לעת מכרז לאספקת שירותי הדת במדרשות.

נאשמת 3, עמותת "שורשים" נהריה ע.ר. 580426427, היא עמותה ללא כוונת רווח (להלן: "**העמותה**") אשר לאורך התקופה הרלוונטית לכתב האישום מטרתה הייתה אספקת שירותי דת למדרשות במסגרת זכייתה במכרזי שב"ס לאספקת שירותי דת למדרשות.

במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, עבד נאשם 2 כמנכ"ל העמותה, והשתכר שכר חודשי מהעמותה לצד תנאים סוציאליים נוספים.

בתמורה לעבודת עובדי העמותה, אשר עבדו כמדריכים תורניים ומורים במדרשות (להלן: "**מורי המדרשה**"), שילמה שב"ס לעמותה, תשלום שעתי עבור כל שעת עבודה של מורה מדרשה, אל חשבון הבנק של העמותה כפי שהוקם במערכת "מרכבה" - ח-ן 767883, סניף נהריה (99), בבנק דיסקונט (להלן: "**חשבון העמותה**").

במסגרת שירותי הדת למדרשות העסיק נאשם 2 באמצעות העמותה את מורי המדרשה, אשר שכרם השעתי והתנאים הסוציאליים הנלווים להם נקבעו על פי תעריף הזכייה במכרזי שב"ס השונים, אך שולמו על ידי העמותה, ועל בסיס שעות העבודה במדרשות.

לאורך התקופה הרלוונטית, אופן חישוב שעות העבודה נעשה כך שמורי המדרשה החתימו כרטיסי נוכחות בכניסה ויציאה ממתקן הכליאה של שב"ס בהם העבירו את השיעורים במדרשות, ובכל סוף חודש, ריכזו רבני הכלא השונים את דפי הנוכחות של מורי המדרשה של מתקני הכליאה שבאחריותם.

בסיום הכנת הדו"חות המקומיים ובדיקתם, העבירו רבני הכלא את דו"חות הנוכחות של מתקן הכליאה עליהם הם אחראים לידי רב שב"ס המחוזי אליו כפוף רב הכלא. תפקידם של רבני שב"ס המחוזיים היה לבדוק את דו"חות הנוכחות של רבני הכלא הכפופים להם, ולרכז אל טבלה אחת את שעות העבודה של מורי המדרשה שבמחוזם זאת באמצעות הטבלאות שנשלחו מרבני הכלא שבמחוזם (להלן: "**טבלאות מחוזיות**").

לאחר מכן, העבירו רבני שב"ס המחוזיים את **הטבלאות המחוזיות** אל רע"ן תקון, יחד עם דו"חות הנוכחות של מורי המדרשה במתקני הכליאה שבמחוזם. רע"ן תקון ריכז את כלל הטבלאות המחוזיות לתוך טבלה אחת מרוכזת (להלן: **"טבלה ארצית"**) אותה העביר רע"ן תקון לנאשם 1.

בהמשך, אמור היה נאשם 1 במסגרת תפקידו, לבדוק את כלל דו"חות הנוכחות בצירוף הטבלאות, לאשרם ולהעבירם לידי נאשם 2 מטעם העמותה. נאשם 2 אמור היה להכין דרישת תשלום לשב"ס, אשר מועברת חזרה לנאשם 1 אשר היה מאשר את דרישת התשלום, מוסיף אליה חותמת 'נתקבל' ומעביר את דרישת התשלום לחשבות שב"ס.

בסיום איסוף כלל המסמכים הנדרשים אשר נסרקו למערכת מרכבה, העבירה חשבות שב"ס תשלום לחשבון העמותה בגין כלל שירותי הדת שסיפקה העמותה באותו חודש.

בתאריך 19.12.17 החליטה ועדת המכרזים של שב"ס להתקשר במכרז 36/2017 עם נאשמת 3, וקבעה את תעריפי התשלום השעתיים הן למורי המדרשה והן לעמותה.

במסגרת תפקידו של נאשם 1 כעובד ציבור, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, וכפי שפורט בעובדות לעיל, קיבל נאשם 1 לידייו את כלל דו"חות הנוכחות והטבלאות המרכזות, ואמור היה במסגרת תפקידו להיות הגורם האחראי והבודק את תקינות הדו"חות והטבלאות.

במהלך התקופה הרלוונטית שהחלה לכל הפחות בין תחילת שנת 2018 ועד לחודש אפריל 2019 (להלן: **"התקופה הרלוונטית לאישום"**) נהג נאשם 1 להכין מסמכים נחזים להיות דרישות תשלום של העמותה (להלן: **"דרישות התשלום הכוזבות"**). לכך, נהג נאשם 1 להוסיף בסטייה ממסגרת תפקידו, בידיעת נאשם 2, חותמת 'נתקבל' של שב"ס על מסמך דרישת התשלום הכוזבת.

בגוף מסמך דרישת התשלום הכוזבת רשם נאשם 1 בסטייה ממסגרת תפקידו, בידיעת נאשם 2 את כמות שעות העבודה הכוללת של כלל מורי המדרשה לכל חודש במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, ועל כמות שעות אלה הוסיף שעות, וכן תשלום שעות עבודה עבור ימי שבתון למורי המדרשה אשר שב"ס אינו אמור לשלם למורים, באופן שנחזה לאחרים כאילו סופקה תמורה בגין (להלן: **"הגדלת היקף השעות"**).

העמותה ונאשם 2 שילמו למורי המדרשה אך ורק את שכר השעות שבוצעו בפועל והמדווחות בטבלה המסכמת הארצית, ועל בסיס דו"חות הנוכחות של עבודתם בפועל.

במהלך התקופה הרלוונטית, כפועל יוצא ממעשיהם של הנאשמים, התקבל במרמה בשל הגדלת היקף השעות ובשל מתן תשלום עבור ימי שבתון שלא כדין, סכום מצטבר שלא פחת מסך של 692,960 ₪, אשר שולמו משב"ס, על בסיס המרמה, לחשבון העמותה (להלן: **"כספי הגניבה"**).

במהלך התקופה בין ינואר 2016 ועד דצמבר 2019, עשה נאשם 2 שימוש בחשבון העמותה, הן בכספים הלגיטימיים והן בכספי הגניבה שהתקבלו משב"ס במרמה בחשבון העמותה, באופן שהיטיב עמו ועם בני משפחתו כדלקמן:

א. בין החודשים ינואר 2016 ל-1.12.19 העבירו נאשמים 2-3 מחשבון העמותה לשני בניו של נאשם 2 הוראות קבע חודשיות בסך של 3,000 ו-3,500 ₪ בחודש (בסה"כ 6,500 ₪ בחודש), ובסכום כולל של 205,000 ₪ במהלך התקופה.

ב. בין החודשים אפריל 2017 ועד דצמבר 2019 העבירו נאשמים 2-3 מחשבון העמותה לכלתו של נאשם 2 משכורת חודשית של כ-3,000 ₪ בסכום כולל של 98,214 ₪, וזאת על אף שכלתו של נאשם 2 כלל לא עבדה בעמותה בתקופה זו.

ג. בשנים 2018 - 2019 משך לעצמו נאשם 2 משכורת חודשית מוגדלת מהעמותה בסכום שנתי מצטבר של 423,148 ₪ ו-376,384 ₪ בהתאמה.

במהלך התקופה הרלוונטית לאישום העבירו הנאשמים כספים בצוותא חדא מחשבון העמותה לבני משפחתו של נאשם 1, שהם כספי גניבה שהתערבבו בחשבון העמותה, כדלקמן:

א. הנאשמים העבירו מחשבון העמותה לחתנו של נאשם 1 סך של 2,500 ₪ בחודש, ובסכום כולל של 47,500 ₪.

ב. בין החודשים אוגוסט 2018 לאפריל 2019 העבירו הנאשמים מחשבון העמותה לבנו של נאשם 1 כספים באמתלה של משכורת חודשית, וזאת על אף שבנו של נאשם 1 כלל לא עבד בעמותה בתקופה זו, וזאת בסכום כולל של 78,250 ₪.

במעשיו המתוארים לעיל, סייע נאשם 2 לנאשם 1 בפועלו כעובד הציבור לעשות במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור, אף אם לא היה במעשה משום עבירה אילו נעשה כנגד יחיד.

במעשים המתוארים לעיל, גנב נאשם 1, כעובד הציבור, בצוותא חדא עם הנאשמים 2-3, דבר שהוא נכס המדינה או דבר שהגיע לידי מכוח עבודתו, וערכו **לא פחת מסך 692,960 ₪**.

במעשים המתוארים לעיל, קיבלו הנאשמים דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא.

הנסיבות המחמירות הן מידת התחכום בה פעלו יחד הנאשמים, השיטתיות, מצג השווא שהציגו בפני גורמי שב"ס, היותו של נאשם 1 עובד ציבור ומי שאחראי על הפיקוח והבקרה באישור הסכומים.

4. ראיות לעונש-

מטעם הנאשם העיד בנו ולבקשתו של הבן נותר הפרוטוקול חסוי.

כן הוגשו מטעמו של הנאשם המסמכים הבאים:

- א. מסמך אודות הצפיפות בבתי הכלא.
- ב. מסמכים רפואיים של הנאשם אשר לא יפורטו בשל צנעת הפרט.
- ג. תביעת חוב שהוגשה על ידי מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר נגד הנאשם ונגד עמותת שורשים נהריה על סך של 9,330,268 ₪
- ד. מכתב המלצה של מנכ"ל עיריית נהריה לפיו הנאשם מסייע לנזקקים בעיר.
- ה. מכתב ממנכ"ל קידום חרדי מקצועי ולפיו הנאשם סייע בשילוב חרדים בתעסוקה.
- ו. מכתב מאת הרב ירמיהו אברמוב ולפיו הנאשם עסק בהפצת התורה במסגרת מרכז שורשים.
- ז. מכתב מאת מוסדות תשובה לישראל לפיו הנאשם סייע בעזרה בשיעורי בית וימי עיון בבתי הסוהר.
- ח. מכתב מאת ראש עיריית אלעד ולפיו השניים פעול יחדיו למען אסירים.
- ט. מסמך הנוגע לבתו של הנאשם אשר מפאת צנעת הפרט לא יפורט.
- י. תלושי משכורת של הנאשם לחודשים ספטמבר ואוקטובר 2023.
- יא. שני מסמכים אודות ידיעות קצרות שפורסמו עם הגשת כתב האישום.

5. תסקיר שירות המבחן -

על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם בן 60, נשוי ואב ולששה ילדים ומנהל אורח חיים חרדי, נעדר הרשעות קודמות, הביע צער וחרטה על הסתבכותו בפלילים אך התקשה לקחת אחריות על מעשיו ונטה להתייחסות שטחית ומיתממת. טען כי פעל להגדלת משכורתו על מנת שיוכל לדאוג לרווחת ילדיו ולהרחיב את פעילות החסד של העמותה. בנוסף טען שהכספים שהועברו משב"ס היו תחת פיקוחה של מנהלת החשבונות ולכן לא ידע שמדובר בסכומים גבוהים.

שירות המבחן התרשם כי מדובר באדם בעל יכולות וכישורים תקינים ותפקוד יציב לאורך השנים, בעל חשיבה קונקרטיית ונוקשות מחשבתית וקושי להתחבר לקשייו וצרכיו הרגשיים, מציג פסאדה של מתמודד ועצמאי הנמנע בלהיעזר באחרים.

שירות המבחן התרשם שההליך המשפט נתפס כמרתיע ועל כן תורם להפחתת הסיכון להישנות עבירות אך מאידך סבר כי קיימת נזקקות טיפולית גבוהה ובהעדר השתלבות בטיפול קיים סיכון לא מבוטל להישנות ביצוע עבירות בעתיד.

הערכת שירות המבחן הייתה כי המוטיבציה של הנאשם להשתלב בהליך טיפולי היא חיצונית ומבוססת על רצון להשיג רווח בהליך המשפטי. הנאשם הביע נכונות ראשונית להשתלב בטיפול בשירות המבחן ושירות המבחן סבר כי יש לשקול דחיית הדיון בעניינו לצורך ניסיון טיפולי.

6. טיעוני ב"כ המאשימה לעונש-

ב"כ המאשימה טען שהכסף נכנס במרמה לחשבון העמותה, והנאשם השתמש בו לצרכיו הפרטיים בנוסף למשכורת שקיבל מהעמותה, ואת הכסף העביר לכלתו ולבניו.

בנוסף, העביר הנאשם לבני משפחתו של נאשם 1 סך של 115,000 ₪ עבור מלגה לחתן של נאשם 1, והעסקה פיקטיבית של בנו של נאשם 1.

הערכים המוגנים -פגיעה חמורה בקופה הציבורית ובקניין של כלל הציבור, ולהבדיל מעבירה של גניבה ממעביד מהווה פגיעה באמון שנותן הציבור באותם שליחי ציבור. דווקא במקום זה, כשהעמותה היא למטרות קודש, רוח, מטרות ראויות, ובכלא כשהמטרה שיקומית, מקום בו אמורים לדאוג לתיקון המידות של האסירים בכלא, דווקא שם הכשל המוסרי גדול יותר.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה - החלק היחסי של נאשם 2 קטן מזה של נאשם 1, כאשר נאשם 1 הוא זה שביצע את המעשים האקטיביים להוציא את הכסף מקופת שב"ס.

הנזק שנגרם, כ-700,000 ₪.

מתחם העונש נע בין 16 ל-32 חודשי מאסר, כאשר לא מדובר בעובד הציבור עצמו, לא מדובר במי שהיה הדומיננטי בביצוע המעשים אף שהוא נהנה מכספים אלה. מבחינת נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה - נעשו מאמצים מטעם הנאשם לתיקון הנזק, הוא החזיר את החלק בגזלה שנותר בידיו ובידי נאשמת 3. אין ראייה לכך שלקח 570,000 ₪ וחרף זאת הוא תיקן גם את הנזק של נאשמת 3 על פי כתב האישום המתוקן ובנוסף הסכים לקנס מוסכם של 540,000 ₪. לזכותו גם העדר עבר פלילי ולקיחת אחריות.

התסקיר - מציין מספר אלמנטים לא חיוביים, בעיקר המזעור, היתממות, העובדה שציין שמדובר במעידה חד פעמי, תפיסה עצמית קורבנית, כמו גם הסיכון להישנות עבירות, ורצונו להשתלב בטיפול על מנת להשיג רווח בהליך המשפטי.

לטעמו של ב"כ המאשימה יש למקם את הנאשם בתחתית המתחם לו עתרה המאשימה ולהשית על הנאשם 16 חודשי מאסר בפועל בנוסף לענישה נלווית כמוסכם בין הצדדים.

7. טיעוני ב"כ הנאשם לעונש-

ב"כ הנאשם טען שיש לקבוע מתחם ענישה אחד, הסכים לטיעון ב"כ המאשימה לעניין הערכים המוגנים אך טען שהנאשם אינו עובד ציבור חרף הביצוע בצוותא ומשכך החומרה שיש לייחס לו בעבירת הגניבה היא מופחתת.

מרבית הפעולות בוצעו על ידי נאשם 1 ובכך חלקו היחסי קטן משמעותית מחלקו של נאשם 1.

חלק מהשימוש בכספים המפורטים בכתב האישום, הוא העברת כספים אל בני משפחתו של נאשם 1, הנאשם הורשע בעבירת סיוע, שעונשה מחצית מעונשו של המבצע העיקרי. יש ליתן משקל לחלק הכספי של ההסדר כשהנאשם לקח על עצמו במסגרת ההסדר השבה של כל סכום הגניבה, גם את החלקים שלא הגיעו לכיסו הפרטי אלא נשארו בעמותה וקנס גבוה המכפיל את החילוט.

הפגיעה הכלכלית בנאשם- העמותה - נאשמת 3, נמצאת בפירוק, וקיימת טיוטה של תביעת חוב שהוגשה נגד העמותה ונגד הנאשם על סך 7.5 מיליון ₪.

מתחם הענישה מתחיל בעבודות שירות, כאשר לוקחים בחשבון את כלל הנסיבות בתיק, והקנס הגבוה, ומיקום הנאשם בתוך המתחם, בהתחשב בפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו, צריך להיות בתחתיתו.

הנאשם הפך מכן אדם מוכר ומוערך בקהילה לעברייני. לכך יש להוסיף את מצבו הבריאותי, נטילת האחריות, את העובדה שמדובר בעבירות שבוצעו בשנים 2018-2019, מאמציו לתיקון הנזקים ותרומתו לחברה כמו גם מצב הכליאה בבתי הסוהר.

8. הנאשם בדבריו האחרונים הביע צער על מעשיו .

9. שני הצדדים הגישו פסיקה התומכת בעמדתם למתחם הענישה כמפורט להלן:

פסיקה שהוגשה על ידי ב"כ המאשימה-

ע"פ 2239/21 **עמור נ' מדינת ישראל** הושתו על המערער ארבע שנות מאסר לריצוי בפועל, קנס כספי בסך של 200,000 ש"ח או 100 ימי מאסר תמורתו וחילוט מוסכם בסך כולל של 900,000 ש"ח. עונשים אלה הושתו על המערער בעקבות הרשעתו, על בסיס הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בגניבה בידי עובד ציבור, (135 מקרים); ברישום כוזב במסמכי תאגיד, (76 מקרים); במרמה והפרת אמונים, (2 עבירות); בהלבנת הון, (68 מקרים); וכן בעבירות מס (6 מקרים), ושימוש במרמה, ערמה ותחבולה (6 מקרים).

עבירות אלה בוצעו על רקע עבודתו של המערער כמזכיר וגזבר המושב משמר הירדן, וכן כחבר המועצה האזורית מבואות החרמון, כסגן וממלא מקום של יו"ר המועצה וכחבר הוועדה המרחבית לתכנון ובניה גליל עליון. בפועלו במסגרות אלו, גנב המערער, באמצעות משיכת שקים, סכום כסף המתקרב ל-1,400,000 ש"ח מקופת המושב ומקופת הגידולים החקלאיים של חבריו ואחר כך ניסה להסוות את מעשי הגניבה באמצעות רישומים כוזבים וקבלת חשבוניות פיקטיביות מקבלנים שונים, אשר הוצאו למושב בגין שירותים שמעולם לא סופקו. המערער גם הסתיר את הרווחים שהפיק מפעילותו האסורה כאמור מפני שלטונות מס הכנסה.

בית המשפט המחוזי קבע שני מתחמי ענישה, האחד בגין הגניבה בידי עובד ציבור, הלבנת ההון, הרישום הכוזב במסמכי תאגיד, השמטת הכנסה מדו"ח ושימוש במרמה, מתחם הנע בין 3 ל- 7 שנות מאסר ובגין עבירת המרמה והפרת האמונים מתחם הנע בין 6 ל- 18 חודשי מאסר. המערער היה בן 71 שנים, הודה

במסגרת הסדר טיעון, נעדר עבר פלילי ומטפל בבנו הסובל ממצב רפואי

בית המשפט העליון פסק כי: " כפי שציין בית משפט קמא בגזר הדין, אחרי שמנה את נסיבותיו האישיות הלא פשוטות של המערער, המערער הביא את הרס חייו על עצמו. הוא ביצע עבירות שחיתות ברף חומרה גבוה מאד ודרך ברגל גסה על רווחת חבריו במושב אשר תלו בו אמון והפקידו בידי הנאמנות את כספי עמלם. הוא מעל באמון הבסיסי ביותר של איש ציבור, פעל בעורמה כדי להעלים את הכספים שגנב, ואף שכנע קבלנים - שמן הסתם היו תלויים בחסדיו - להנפיק חשבוניות שקריות. בנסיבות אלו, להתערבותנו בעונש שהושת על המערער על ידי בית משפט קמא לא תהא שום הצדקה. נהפוך הוא: כל הקלה נוספת בעונשו של המערער תפגע בהכרח בעיקרון ההלימה, בצרכי ההרתעה, ובשוויון בפני החוק".

ע"פ 4051/20 **אשורי נ' מדינת ישראל** נדון ערעורו של המערער אשר הורשע בשבעה אישומים בעבירות שבוצעו שעה ששימש מנהל המשק במשרד החוץ והיה מוסמך לבצע רכישות עבור משרד החוץ בהיקף של מיליוני שקלים ולאשר הצעות מחיר והזמנות של ציוד. המערער שלח ידו, יחד עם סגן חשב משרד החוץ, בכספי משרד החוץ וכן לקח שוחד וקיבל שכר במרמה בסכום העולה כדי 400,000 ש"ח. בית המשפט המחוזי קבע מתחמי ענישה נפרדים לעבירות שבוצעו על ידי המערער ובסופו של יום גזר על המערער 3 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי לגבי העבירות של גניבה בידי עובד ציבור בנסיבות מחמירות נע בין 18 ל - 36 חודשי מאסר בפועל, לגבי קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות נע בין מאסר על תנאי למספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות.

בית המשפט העליון הקל במידת מה בעונשו והעמידו על 32 חודשי מאסר בפועל לנוכח מצבו הבריאותי.

ת.פ. 7162/08 **מדינת ישראל נ' דניאל סיני** הושתו על הנאשם אשר עבד בגזברות בית המשפט ואשר הורשע על יסוד הודייתו בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור (עשרות עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; מרמה והפרת אמונים ואיסור הלבנת הון ואשר פעל להשבת חלק מהכספים ארבע שנות מאסר בפועל.

ע.פ. 6573/15 **גרשון נ' מדינת ישראל** נדון ערעור של המערער אשר הורשע, על יסוד הודאתו, בשמונה עבירות של גניבה בידי עובד ציבור, שמונה עבירות של מרמה והפרת אמונים, ועבירה של מרמה, עורמה או תחבולה. המערער עבד כמנהל מדור גבייה ב"בית המכס והמע"מ" בירושלים ובמסגרת תפקידו כמנהל מדור גבייה, היה המערער אחראי, בין היתר, על גביית חובות מנישומים בגין שיקים לפקודת מע"מ אשר לא כובדו על ידי הבנק והפקדתם בחשבון המע"מ.

במשך תקופה של כשנה, המערער גבה כספים שהועברו אליו במזומן על ידי נישומים עבור כיסוי חובותיהם, בסך כולל של כ-40,000 ש"ח. מתחם העונש ההולם נקבע כנע בין 12 ל- 24 חודשי מאסר בפועל, על המערער נגזרו 12 חודשי מאסר בפועל וערעורו לבית המשפט העליון נדחה.

ע"פ 3912/14 **נאסר נ' מדינת ישראל** המערער הורשע, ע"פ הודאתו, בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור, זיוף בידי עובד ציבור מתוך כוונה לקבל באמצעותו דבר והפרת הוראה חוקית. ביהמ"ש המחוזי גזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ותשלום פיצוי לאוצר המדינה. הערעור היה על חומרת העונש. לטענת המערער, היה על ביהמ"ש להגביל עצמו לטווח הענישה שהוסכם במסגרת

הסדר הטיעון (מאסר על תנאי לשנת מאסר בפועל), ולא לגזור את העונש בתוך מתחם ענישה רחב יותר אותו ראה לקבוע בגזר הדין. בית המשפט העליון דחה את טענת המערער ואת הערעור בקבעו כי אין זהות בין מתחם העונש ההולם לטווח הענישה המוסכם, וביהמ"ש אינו כבול לעונש עליו הסכימו הצדדים. עליו לבחון בהתאם לאמות המידה המקובלות, כשאליהן יתווספו, ויקבלו מקום מרכזי, השיקולים המתחייבים מקיומו של הסדר טיעון. על ביהמ"ש לקבוע תחילה את מתחם הענישה בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הענישה הנוהגת, אח"כ להשוותו לטווח הענישה המוסכם, וככל שהטווח מאושר - לקבוע את העונש בהתחשב בהסדר הטיעון.

ע.פ. 449/11 חג'ג' נ' מדינת ישראל במסגרתו הורשע המערער, שהיה שוטר, על יסוד הודאתו בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור ומרמה והפרת אמונים ונדון ל- 36 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור ופסק:

" בית משפט זה, עמד לא אחת על החומרה הרבה שבעבירות בהן הורשע המערער... וקבע כי במקרים כגון דא יהא זה ראוי, על דרך הכלל, שלא לפטור את העבריין מעונש מאסר בפועל... אכן, הפגיעה הקשה באמון הציבור ובפעילותו התקינה של המינהל, הקושי באיתורם וזיהויים של מקרי השחיתות והצורך ימוגרו ממחוזותינו תופעותיה ההרסניות של השחיתות הציבורית. שיקולים אלו, מקבלים עוצמה יתרה כאשר העבריין המדובר הינו, למרבה הפליאה והצער, שוטר. הסמכות המיוחדת הנתונה לשוטר לאכיפת החוק משמיעה גם חובת נאמנות מוגברת לציבור... וחובת נאמנות מוגברת זו, מלמדת בתורה על חומרת נסיבות ביצועה של העבירה, ומשליכה על עוצמת השיקולים השונים בהם יתחשב בית המשפט במלאכת הענישה".

ת.פ. 36489-02-18 מדינת ישראל נ' בן חמו נדון עניינו של ראש עיריית כפר סבא אשר הורשע, בין השאר, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, מרמה והפרת אמונים, וגניבה בידי עובד ציבור באשר יצר מנגנון הונאה במטרה לקבל לידי תווי קניה שהתקבלו מתרומות קבלנים ואנשי עסקים ויועדו לנזקקים וחילקם כראות עיניו ואף עשה בהם שימוש אישי.

כן יוחסה לנאשם עבירת מס בגין אישום זה.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 14 ל- 36 חודשי מאסר בפועל.

פסיקה שהוגשה על ידי ב"כ הנאשם -

ע"פ 4434/10 יחזקאל נ' מדינת ישראל נדון ערעורו של המערער אשר הורשע בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, גניבה בידי עובד ציבור, וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בכך שקשר עם אדם נוסף, ששימש אותה עת כמנהל יחידת מאגר הרכב הממשלתי ואשר הועמד לדין בכתב אישום נפרד להונות את המדינה במכרזי מכירת הרכבים הממשלתיים המשומשים. מנהל יחידת מאגר הרכב הממשלתי זייף את שנת הייצור של הרכבים שהועמדו למכירה במכרזים באופן שהמירן לשנת ייצור מוקדמת יותר. עקב מעשה הזיוף, מי שהתעניין ברכב ובכלל זאת המערער, נתנו הצעות בסכום נמוך יותר מהסכום שהיו מציעים אילו הוצגו הנתונים הנכונים בפניהם. המערער ידע אודות מעשיו של מנהל יחידת הרכב, והוא הונחה כיצד לפעול על מנת לזכות ברכבים, זכה ברכבים במחירים מופחתים ומכר אותם לצדדים שלישיים במחירים גבוהים יותר, וקיבל לידיו את ההפרש. המערער ומנהל יחידת הרכב גנבו את ההפרש בין סכום הזכייה לבין התשלום בפועל ששולם על ידי מי שלבסוף זכה ברכב.

המערער נדון ל - 15 חודשי מאסר בפועל ובית המשפט העליון הפחית 7 חודשי מאסר מעונשו לאור השיהוי בהגשת כתב האישום אשר הוגש בחלוף כחמש שנים מיום סיום החקירה. יוער כי אין זה המצב בתיק שבפני ואף לא נטען כך על ידי ב"כ הנאשם.

ע.פ. 5755-05-08 **מדר נ' מדינת ישראל** וערעורים נוספים שאוחדו במסגרתם הורשעו המערערים שהם גם המשיבים בערעורים שכנגד בעבירות של מרמה והפרת אמונים וקבלת דבר במרמה ככל שהדבר נוגע לוירניק שהיתה רכזת חוליית עצמאים במשרד פקיד השומה רמלה ואילו עו"ד מדר הורשע בעבירות של ביצוע בצוותא של מרמה והפרת אמונים וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. איש מהשניים לא הורשע בעבירה של גניבה בידי עובד ציבור. בימ"ש השלום התחשב לקולא בכך שמדר לא היה עובד ציבור בעצמו ובית המשפט המחוזי קבע שלא היה מקום לערות אבחנה בין מדר לוירניק עד כדי המנעות מהטלת מאסר בפועל בשל העובדה שלא היה עובד ציבור והשית עליו 4 חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות.

ת.פ. 11062-04-19 **מדינת ישראל נ ג דמן ואח'** בו נגזר דינם של נאשמים בעבירות כלכליות אשר ביצעו פעולות מרמה רחבות היקף לאורך תקופה ממושכת תוך ניצול כספי חוסכים בקופות גמל ופנסיה על ידי אנשי שוק הון בכירים ומנוסים. גם בתיק זה לא דובר בעבירה של גניבה בידי עובד ציבור.

ת.פ. 15435-06-15 **מדינת ישראל נ' חווה אבן כהן**

הנאשמת עבדה במועצה המקומית חצור הגלילית תחילה כמנהלת חשבונות ומאז שנת 2000 כגזברית המועצה. בתפקידה זה, הייתה הנאשמת "עובדת ציבור" כהגדרת החוק. במסגרת עבודתה היא נהנתה מאמון מלא מצד הממונים עליה, ניצלה את תפקידה ואת האמון שניתן בה כדי להעביר במרמה תשלומים בסך כולל של ₪ 110,000 מהמועצה לחשבונות הבנק שבבעלותה או בבעלות בני משפחתה, ובגין אלה הורשעה בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור, מרמה והפרת אמונים, שיבוש מהלכי משפט, ועבירה של הלבנת הון. יש לציין כי העבירות בוצעו בשנת 2003 ו- 2005, החקירה הסתיימה בשנת 2010 וכתב האישום הוגש בשנת 2015. מתחם העונש ההולם לעבירות אלה נקבע כנע בין מספר חודשי מאסר ועד 30 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט התייחס לשיקום אותו עברה הנאשמת, למצבה הנפשי ובעיקר לשיהוי הניכר בהגשת כתב האישום, כעשר שנים לאחר ביצוע העבירות, מיקם את עונשה בתחתית המתחם והשית עליה ששה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ת.פ. 9806-02-13 **מדינת ישראל נ' אביבה חמוד** הנאשמת הורשעה עפ"י הודאתה, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירות של גניבה בידי עובד ציבור, כאשר במסגרת תפקידה היא נהגה לבצע העברות כסף במזומן דרך בנק הדואר לחשבונות בנק הדואר של לקוחות הסניף. על הנאשמת הוטלו עליה 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות כמוסכם על הצדדים.

בית המשפט כיבד את ההסדר בקבעו כי " אין ספק כי הסדר הטיעון אליו הגיעו באי כוח

הצדדים מקל מאוד עם הנאשמת, שכן התנהלותה במהלך ביצוע העבירות החוזרות ונישנות

מצדיקה עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

עמוד 10

יחד עם זאת, המאשימה נימקה את עריכת ההסדר בקשיים ראייתיים, בנסיבות אישיות חריגות של הנאשמת כמפורט לעיל, ובהשלכות הקשות של מאסר בפועל על בני משפחתה, ובמיוחד על נכדתה הקטינה לה היא אמורה לשמש אם בצד בתה הסובלת מבעיות נפשיות.

ע.פ. 3541/11 **מדינת ישראל נ' אילנה דינה גור פריג** נדון ערעור המדינה על קולת עונשה של המשיבה אשר הורשעה בעבירות של מרמה והפרת אמונים, גניבה בידי עובד ציבור וזיוף בידי עובד ציבור בכך שבעת שהועסקה כמנהלת חשבונות במועצת מעלה אפרים זיפה טפסים והעבירה מחשבון המועצה לחשבונה ולחשבון בנה סך של 436,604 ₪. על המשיבה הוטלו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט העליון פסק:

" השקפת ההלכה הפסוקה היא כי במטרה להרתיע את הרבים מלשלוח את ידם בכספים של מעסיקיהם, על העונש המושת על עבריינים בתחום זה לכלול רכיב של מאסר ממש. אכן, אין מדובר בהלכה שאין סוטים ממנה, שהרי מקובל עלינו כי הענישה היא אינדידואלית. מקרה דומה לזה הנדון בפנינו הוא ע"פ 4669/93 רחל בסט נ' מדינת ישראל, לא פורסם (1993). בעת מתן גזר-הדין היתה המערערת- בית המשפט בנמקו את הכרעתו אמר: "העובדה שחברת הביטוח הסתפקה, כנראה מחוסר ברירה, בהחזרת חלק מסוים מהסכומים שנגזלו ממנה, אינה יכולה לשמש נסיבה מקלה משמעותית. בהתחשב בעובדה שהמערערת מעלה באימון החברה בה היתה מועסקת, וביצעה באופן שיטתי ותוך תקופה ארוכה מעשי זיוף ומרמה בהיקף כה רציני, נראה העונש שהוטל עליה מתון למדי". דברים אלה יפים לעניינה של המשיבה. כאמור, אכן נסיבותיה קשות הן, אולם השיקול של הרתעת הרבים ימצא חסר, אם לא יכלול העונש רכיב של מאסר מאחורי סורג ובריח.

לפיכך, ואם דעתי תישמע, הייתי מעמיד את תקופת המאסר בה תשא המשיבה על 7 חודשים. יתר רכיביו של העונש יעמדו בעינם".

משמע, חרף נסיבות קשות הוחמר עונשה של המשיבה והומר למאסר של ממש מאחורי סורג ובריח.

ת.פ. 23024-11-21 **מדינת ישראל נ' עמי יוספאן** הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של מרמה והפרת אמונים וגניבה בידי עובד ציבור.

הנאשם עבד במפעל מנועים בתעשייה האווירית לישראל בע"מ בתפקידי תחזוקה ומכירות והייתה לו גישה למחסני ענף להבים שם אופסנו, בין השאר, חלקי חילוף חדשים של מנועי מטוסי סילון אזרחיים שנועדו לשימוש התעשייה האווירית. כן הייתה לנאשם גישה למידע על אודות סוחרי חלקי מטוסים ולקוחות פוטנציאליים של החברה.

כדי להפיק רווח כספי אישי, החליט הנאשם לנצל את האמון שניתן בו על ידי התעשייה האווירית, את נגישותו למחסנים, את המידע על המלאי המצוי בהם, ואת המידע שהיה נגיש אליו על אודות סוחרי חלקי מטוסים והקשר איתם, כדי לגנוב רכיבי תעופה יקרים, למכור אותם ולשלשל את הרווחים לכיסו, ללא ידיעת ואישור החברה.

לשם כך פנה לסוחר חלקי תעופה שעמד בקשר עם יחידת המכירות בחברה, ושאליו נחשף במסגרת עבודתו,

במטרה להציע לו לקנות ממנו חלקי חילוף. בעקבות דיווח על מעשיו של הנאשם, נפתחה חקירה משטרתית שבמהלכה פנה אל הנאשם שוטר סמוי שהציג עצמו כסוחר חלקי מטוס. השניים נפגשו פעמיים ושוחחו מספר פעמים בטלפון, ובסיום הפגישות סיכמו על עסקת מכר, וכדי להוציאה אל הפועל גנב הנאשם מהחברה חלקי מטוס בשווי רב.

בית המשפט קבע מתחם ענישה הנע בין 18 ל - 36 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

דיון והכרעה-

10. כפי שנפסק בע"פ 6573/15 **גרשון נ' מדינת ישראל** על ידי כבוד השופט ג'ובראן:

" המערער מעל בצורה קשה באמון הציבור ופגע בטוהר ההליך המינהלי וביושרתה של הרשות הציבורית, והכל מתוך תאוות בצע. בית משפט זה עמד לא אחת על כך שיש למגר את ביצוען של עבירות מעין אלה, הנעשות תוך ניצול אמון הציבור ופוגעות הן בציבור בכללותו והן בעובדי הציבור העושים עבודתם נאמנה.... כבר נפסק, בהקשר אחר, כי "המאבק על קיומו של שלטון תקין, ההגנה על טוהר השירות הציבורי וקיומו של מנגנון ציבורי שיזכה לאמון הציבור, הוא אחד מהמאבקים החשובים של החברה הישראלית כיום".

כך גם נפסק בע"פ 8430/11 **מדינת ישראל נ' קארשי** על ידי כב' המשנה לנשיאה כתוארו אז, כבוד השופט ריבלין:

" המאבק על קיומו של שלטון תקין, ההגנה על טוהר השירות הציבורי וקיומו של מנגנון ציבורי שיזכה לאמון הציבור, הוא אחד מהמאבקים החשובים של החברה הישראלית כיום. "כדי להתמודד עם נגע זה ולהרתיע את הרבים" - כך נפסק - "לא די עוד במלל ודברי כיבושין, והגיעה העת לעשות מעשה, על ידי הצגתו של תג מחיר גבוה מזה שהיה נהוג בעבר לצידן של העבירות בתחום זה" (ע"פ 5083/08 בניזרי נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], ניתן ביום 24.6.2009). שיקול מרכזי בענישה בגין עבירות אלה הוא השיקול של הרתעת הרבים".

11. **הערכים שנפגעו** ממעשיו של הנאשם הם אמון הציבור בטוהר השירות הציבורי, ופגיעה בקניין הציבורי. חמור הדבר שבעתיים במקרה זה בו הנאשם היה אמור להתוות הליך שיקומי לאסירים לתיקון מידותיהם, כשהעמותה הוקמה למטרות קודש, והוא פעל כפי שפעל מתוך תאוות בצע תחת לשמש דוגמא לאחרים. במצב זה הכשל המוסרי חמור פי כמה.

12. **מתחם הענישה ההולם** - לאחר סקירת כלל הפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ הצדדים, סבורני כי מתחם הענישה נע בין 14 ל - 32 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

13. ב"כ הנאשם הגישו פסיקה ולפיה יש להתחשב במועד ביצוע העבירות ובשיהוי בגזירת הדין, כך לכאורה.

דין טענה זו להידחות. ב"כ הנאשם עתרו פעם אחר פעם לדחות מועדי הדין בתיק, ורק בחודש מרץ 23, כשנתיים ומחצה לאחר הגשת כתב האישום, העלו טענות מקדמיות בעניינו של הנאשם. נקבע מועד דין לשלהי חודש מרץ 23, הוגשה בקשה לדחיית מועד הדין וכשנתבקשו ב"כ הצדדים לתאם מועד לשמיעת הבקשה הודיעו על הסדר טיעון. כך, שככל שהיה שיהוי, הוא רובץ בעיקרו לפתחם של ב"כ הנאשם.

14. מיקומו של הנאשם במתחם הענישה -

מעשיו של הנאשם חמורים הם מחד, ודינם, כפי שנפסק לא אחת על ידי בית המשפט העליון - מאסר בפועל.

מנגד, הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הודה וחסך זמן שיפוטי, נאשם 1 היה הדומיננטי בביצוע המעשים, הנאשם עשה מאמץ לתיקון הנזק והחזיר סך של 570,000 ₪ ובנוסף הסכים לקנס מוסכם של 540,000 ₪. כן תיזקף לזכותו של הנאשם עובדת היותו נעדר עבר פלילי.

התסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם אינו תסקיר חיובי בעיקרו שכן על פיו הנאשם ממזער ממעשיו, מיתמם, טוען שמדובר במעידה חד פעמית ולא היא, תופס עצמו כקורבן ושירות המבחן העריך כי בהעדר טיפול קיים סיכון להישנות עבירות, כשרצונו להשתלב בטיפול נועד להשיג רווח בהליך המשפטי.

סברתי כי לא יהא זה נכון לדחות מועד הטיעונים לעונש על מנת לבחון אפשרות שילובו של הנאשם בהליך טיפולי משני טעמים. האחד- הערכת שירות המבחן שהמוטיבציה לטיפול נועדה להשיג רווח בהליך המשפטי והשני - חלוף הזמן מהגשת כתב האישום באופן שלו סבר הנאשם כי יש צורך בהליך טיפולי היה פונה לקבלתו ולא ממתין שלוש שנים.

15. אף שקבעתי מתחם ענישה שתחילתו ב- 14 חודשי מאסר בפועל, והנאשם לא עבר הליך שיקומי, מצאתי לסטות קמעא ממתחם הענישה לאור נכונותו של הנאשם לשאת בתיקון הנזק, בהתחשב במצבו הבריאותי אף שאינו מצב בריאותי חריג ובפגיעת העונש בנאשם ובמשפחתו.

16. לאור האמור הנני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 12 חודשי מאסר בפועל.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר לא יעבור הנאשם עבירה מן העבירות בהן הורשע או כל עבירה שיש בה יסוד של מרמה.

ג. קנס בסך 540,000 ₪ אשר ישולם באופן הבא:

300,000 ₪ ישולם תוך 30 יום מהיום.

240,000 ₪ ישולמו ב- 40 תשלומים שווים ורצופים החל מ- 60 יום מהיום.

עמוד 13

אי תשלום אחד מן התשלומים במועדו יגרור העמדת הקנס במלואו לתשלום מייד.

ד. ככל שלא ישולם הסכום הנקוב בסעיף ג' כלל, יתווספו 12 חודשי מאסר חלף קנס.

ככל שלא ישולם חלק מן הסכום המפורט בסעיף ג', יתווספו חודשי מאסר חלף קנס באופן יחסי לתשלום שלא שולם מתוך כלל התשלום על פי סעיף ג' מתוך 12 חודשי המאסר חלף הקנס.

ה. חילוט סך של 570,000 ₪ המופקדים בקרן החילוט לטובת אוצר המדינה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"א אדר א' תשפ"ד, 20 פברואר 2024, במעמד ב"כ המאשימה עו"ד טובי הראל, הנאשם וב"כ עו"ד ירון ליפשיץ ועו"ד ישי שידלובסקי-אור.